1834. No. 102.

LEEUWARDER COURANT

DINGSDAG den 23 DECEMBER.

Door het invallend Kersfeest, zal de Vrijdagsche Courant op aanstaanden Zaturdag worden uitgegeven.

NOTIFICATIE.

Wij Staatsraad, Gouverneur van Vriesland.

Gezien de Missive van Zijne Excellentie den Opperhoutvester voor de Noordelijke Provincien, van den 12 December 1834, no. 29, aangaande de sluiting der groote Jagt.

Gelet op de deliberatien van Heeren Gedeputeerde Staten omtrent dit onderwerp.

Brengen bij deze ter kennisse van de daarbij belanghebbenden dat, achtervolgens de bepaling door Zijne Excellentie den Opperhoutvester voornoemd, met overleg der Provinciale Staten vastgesteld, de groote Jagt met den 31 December 1834, zal zijn gesloten.

En op dat deze kome ter kennisse van een iegelijk die daarbij eenig belang heeft, zal dezelve op de gebruikelijke wijze, in deze Provincie worden afgekondigd en aangeplakt.

De Staatsraad, Gouverneur,
VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT.

Leeuwarden, den 19 December 1834.

BEKENDMAKING.

Burgemeester en Wethouders der stad Leeuwarden, daartoe, door de Heeren kommanderende Officieren der na te noemene bataillons verzocht zijnde:

Brengen, bij deze, ter kennis van de met onbepaald Verlof zijnde *Onder-officieren* en *verdere Manschappen*, behoorende tot het 2de en 3de *bataillon* der 1ste *afdeeling* en het 1ste en 2de *bataillon* der 2de *afdeeling* Vriesche Schutterijen, dat de Inspectien, waartoe zij in de Leeuwarder Courant van den 19 dezer zijn opgeroepen, *niet zullen plaats hebben*, maar uitgesteld zijn tot op eenen nader te bepalen dag in de maand Maart van het jaar 1835.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
THIJS FEENSTRA.
Ter ordonnantie van dezelven,
M. S. DE WAL.

Leeuwarden,
den 20 December 1834.

ENGELAND.

LONDEN, *den 15 December.* Heden is eindelijk het nieuwe kabinet vastgesteld als volgt:

Sir *Robert Peel*, eerste lord der tresaurie en kanselier van de schatkist; — de hertog *van Wellington*, minister van buitenlandsche zaken; — de heer *Goulbourn*, minister van binnenlandsche zaken; (deze portefeuille was eerst aan den heer *Stanley* aangeboden;) — lord *Wharncliffe*, lord van het privé-zegel; — de heer *A. Baring*, president van het bureau van koophandel; — graaf *Rosslyn*, president van den raad; — sir *Murray*, grootmeester der artillerie; — sir *Edward Knathbull*, betaalmeester-generaal der armee; — graaf *Aberdeen*, eerste lord der admiraliteit; — lord *Ellenborough*, president van het bureau van controle; — de heer *Herries*, minister van oorlog, — lord *Lyndhurst*, lord kanselier; — sir *James Scarlett*, lord chef-baron van de schatkist; — sir *E. Sugden*, lord-kanselier van Ierland; sir *H. Hardinge*, opper-secretaris van den lord-luitenant van Ierland, en lord *Jersey*, lord-kamerheer.

Wij gelooven," zegt voorts de *Standart*, „ dat aan de graven *Grey* en *Haddington* boodschappen gezonden zijn om ze onmiddellijk naar Londen te ontbieden; maar wij hebben niet vernomen tot welke functien zij bestemd zijn. Waarschijnlijk echter zal graaf *Grey*, (dit is een geheel andere dan de gewezen eerste minister,) benoemd worden tot lord-luitenant van Ierland. Voorts spreekt men van den heer *G. R. Dawson* als bestemd voor het secretariaat der admiraliteit."

Alle de voornoemde personen behooren wijders tot de Tory-partij.

Sir *Charles Bagot* is, zegt men, op het punt om benoemd te worden tot de gewigtige functien bij een vreemd hof. Op dit oogenblik geniet hij een pensioen als oud-ambassadeur in den Haag.

Sedert de verandering van het ministerie hebben de vreemde gezanten bijna dagelijks aan het departement van buitenlandsche zaken gearbeid.

NEDERLANDEN.

'sGRAVENHAGE, *den 17 December.* In de op heden gehouden zitting van de Tweede Kamer der staten-generaal is door de centrale afdeeling rapport uitgebragt over de ontwerpen van wet, houdende wijzigingen in de titels 1, 2 en 4 tot 8 van het eerste boek des Wetboeks van Koophandel; en zijn de beraadslagingen daarover bepaald op Vrijdag den 19 dezer.

Daarna de beraadslagingen geopend zijnde over de nieuws redactie van het ontwerp van wet, tot vaststelling der grondbelasting voor 1834 en vervolgens, hebben nog onderscheiden leden daartegen gesproken, en onder anderen de afgevaardigden van wege Noord-Braband, die ronduit verklaarden, tegen elk ontwerp tot vaststelling der grondlasten te moeten en te zullen stemmen, waarbij de kadastrale uitkomsten ten grondslag genomen wierden, uithoofde van de daarbij veel te hoog opgevoerde tarieven, en der bovendien aangetoonde verregaande ongelijkheden. Ten slotte is nogtans de nieuwe redactie met 35 tegen 15 stemmen aangenomen; en de kamer daarop gescheiden tot aanstaanden Vrijdag.

Van den 19den. In de bijeenkomst van de Tweede Kamer van heden is het ontwerp van wet, betreffende eene herziening van den eersten titel van het eerste boek van het wetboek van koophandel, met 51, dat is, met algemeene stemmen, aangenomen; het tweede, betreffende den tweeden titel, op gelijke wijze; het vierde (zijnde het derde, rakende den titel van vennootschappen, of maatschappijen van koophandel, nog niet aan de Kamer voorgedragen, doch zullende die voordragt, volgens het zeggen van Z. E. den minister van justitie, spoedig volgen) mede met algemeene stemmen; het vijfde, betreffende den vijfden titel, insgelijks.

Omtrent het zesde ontwerp, betreffende de wissel-brieven, zijn eenige bedenkingen in het midden gebragt. — Hetzelve is met 47 tegen 4 stemmen aangenomen. Tegen hebben gestemd de heeren *Luyben*, *Tromp*, *Belaerts* en *van Reenen*.

Het zevende ontwerp, rakende de order-briefjes, assignatien, kassiers-briefjes enz., is, even als de achtste, betreffende de reclame in zaken van koophandel, met algemeene stemmen aangenomen.

De bijeenkomst is tot den volgenden dag gescheiden.

ROTTERDAM, *den 15 December.* Gisteren heeft het stoom-zeeschip *de Pylades*, gebouwd en uitgerust door de Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij op hare fabrijk en werf te Fijenoord, eene proefreis naar den Briel en terug gemaakt, en, zoo als men verzekert, in alle opzigten aan de verwachting der bouwers beantwoord. Dit fraaije stoomschip is ruim 56 el lang, heeft stoomwerktuigen van lage drukking van twee honderd paardenkracht, drie masten, en voert een schoonerstuig. Men verneemt, dat het door de maatschappij aan het departement van kolonien is verkocht en eerstdaags de reis naar Java zal aannemen, zijnde het bestemd om in Oostindië dienst te doen.

GRONINGEN, *den 15 December.* Men verneemt, dat van wege Z. M. den Koning op deze wijze is geantwoord op het verzoek van *J. Branderhorst c. s.*, zich noemende ouderlingen en diakenen der Gereformeerde gemeente van Doeveren, Genderen en Gansoijen, strekkende, om voor zich en de personen, die zich met hen hebben afgescheiden van het Nederlandsche Hervormde kerkbestuur, vrijheid te erlangen tot godsdienstoefening en om te worden gehandhaafd in het bezit der kerken en kerkelijke goederen:

„ Dat hun predikant *H. P. Scholte*, niet om zijne predikwijze of leerstellige gevoelens, maar wegens inbreuk op de kerkelijke verordeningen en verzet tegen de kerkelijke besturen, is gesuspendeerd geworden; en dat dus de supplianten het geheel verkeerdelijk doen voorkomen, alsof de afscheiding, waartoe zij met zoo veel overijling besloten hebben, noodig was geweest tot bewaring van hunne gewetensvrijheid.

„ Dat zij, in deze scheuring volhardende, niet langer als Hervormden of Gereformeerden kunnen worden aangemerkt, vermits er geen ander Hervormd kerkgenootschap in dezen lande erkend wordt dan datgene, welks organisatie is geregeld door de reglementen en verordeningen, welke door den Koning zijn bekrachtigd, en bestuurd wordt volgens de voorschriften daarin vervat.

„ Dat, door een toegeven aan hunne aanmatiging, de Hervormde Kerk werkelijk zoude ontbonden worden, vermits daaruit zoude voortvloeijen, dat elke gemeente zich verordeningen en bestuur naar willekeur zoude mogen verkiezen.

„ Dat de kerken en kerkelijke goederen te Doeveren en Genderen behooren aan het Hervormde kerkgenootschap, en dat zij, zich van dat genootschap afscheurende, alle regt van aanspraak daarop verliezen.

„ Dat voorts de grondwet aan hen geenszins het regt geeft tot godsdienstoefening, vermits dezelve wel aan elk de volkomene vrijheid van godsdienstige begrippen waarborgt, maar alleen aan de in het Koningrijk bestaande gezindheden bescherming verleent.

„ Dat zij derhalve geene aanspraak hebben op vrijheid tot uitoefening van Godsdienst, voor en aleer de sekte, welke zij door hunne scheuring willen vormen, door den Koning erkend en daaraan, met de bestaande gezindheden, regt op gelijke bescherming verleend mogt zijn.

„ En dat, op grond van al het aangevoerde, de verzoeken, door de supplianten gedaan, door Z. M. worden gedeclineerd en gewezen van de hand, met vermaning, om terug te keeren tot de gehoorzaamheid aan het door Hoogstdenzelven erkend Hervormde kerkbestuur."

Redevoering uitgesproken in de Tweede Kamer der Staten-Generaal, op den 8 December 1834, bij gelegenheid van de deliberatie over de wet op de verdeeling der grondlasten voor 1835, door den Heer Mr. J. CATS, Ez.

EDEL MOGENDE HEEREN!

Wederom zijn wij gekomen tot die onzer jaarlijksche deliberatien, welke velen onzer, wegens de daaromtrent uiteenloopende gevoelens, strijdige belangen, hoop en vrees, meerder en minder scherpen aanval en verdediging, met angstvallige bezorgdheid te gemoet zien.

Doch zoo verre schijnen mij thans de in de materie van de verdeeling der grondlasten meest belangstellende partijen tot elkander genaderd te zijn, dat de groote meerderheid van wederzijde, derzelver gunstige of ongunstige gevoelens omtrent het kadaster wel willende daarlaten, eene eindelijke schikking ten deze wenscht aan te gaan, welke aan deze alleronaangenaamste en verderfelijke questie en onzekerheid een einde kan maken.

In dezen stand van zaken, houde ik, die gelijk zulks velen van U Ed. Mog. bekend is, mede behoor tot de ijveraars voor eenen zoodanigen, de eensgezindheid herstellenden maatregel, het daarvoor, dat het thans voor ons minder doelmatig kan geacht worden, dat wij ons diep in het voor en tegen van het kadaster ingeven, of dat ik wederom, de verdediging van hetzelve opnemende op dezen en genen aanval trachtede aan te toonen, hoe de resultaten hier en ginds op gelijke wijze verkregen en met de waarheid overeenkomstig zijn.

Iets anders echter zoude het ook thans zijn, indien dit geschiedde door den vertegenwoordiger der hooge regering, welke wij de eer hebben in ons midden te zien: deze toch is op een ander standpunt geplaatst, en mij komt het voor de regering altijd verkiesilijk voor, dat zij haar werk, op eene hoe zeer wettige, toch openbare wijze aangevallen, ook in het openbaar niet onverdedigd late. Bij zoodanige wederlegging van de bij het verbaal der tweede afdeeling gevoegde nota van twee onzer geachte medeleden uit Noord-Braband, zoude dan ook nu aan U Ed. Mog. evenzeer als, indien ik niet zeer dwale, reeds vroeger in antwoord op hetzelfde of een gelijksoortig stuk aan diezelfde onzer geachte medeleden, kunnen blijken, dat ook in Noord-Braband de schattingen over het geheel nog beneden de gedurende het kadastraal tijdvak bedongene huren zijn gebleven, en zoude dan daarmede bewezen kunnen worden, dat Noord-Braband niet boven alle andere gewesten, en niet boven die wezenlijke huurwaarde van dat overal gelijkelijk aangenomen tijdvak is opgedreven. En dat alleen is in deze het *quod quæritur*.

Mij zij het vergund, want alle wederlegging wil ik toch ook mij nu niet ontzeggen, hier nu nog bij te voegen, dat wil men maken eene inderdaad moeilijke, doch *ware* vergelijking tusschen de schattingen van twee ver van elkander liggende gewesten, wil men meer doen, dan die schattingen in beide te toetsen aan de verhouding tusschen de door de massa der huurcontracten ter eene en het kadaster ter andere zijde aangewezene huurwaarde, men zich dan op de wederzijdsche terreinen zelven moet begeven, deze beide in alle derzelver locale omstandigheden, voor- en nadeelen, lusten en lasten moet leeren kennen, en eerst dan op goede gronden zal kunnen beoordeelen en beslissen of er gelijkheid bestaat ja dan neen.

De gevolgtrekkingen te maken eenvoudig uit het beginsel, „ dat het vruchtbare of „ onvruchtbare van den bodem zich doet kennen door de verhouding tusschen het „ bebouwde en het onbebouwde", en daaruit dan voortredenerende, te stellen, dat het ten onregte is, dat eenige landen in een meer heidegronden hebbend gewest hooger zijn geschat, dan andere in eene minder zulke gronden hebbende provincie, is mij te zeer onbepaald, dan dat ik zoude kunnen gelooven, dat U Ed. Mog. hoog zouden loopen met kadastrale uitkomsten, met deze wijze van berekening verkregen.

Voor een oogenblik evenwel eens die breede stelling intredende, en tot hetgeen daarbij van de provincie Vriesland is gezegd, neem ik de vrijheid te vragen, tot welke soort van bebouwde gronden, tot klei- of zandgronden, tot bouw- of weilanden men in de rekening heeft gebragt de voornamelijk in de arrondissementen Sneek en Heerenveen aanwezige 22,769 bunders alleen van op het minimum geschat of onbelastbaar water van dit gewest, welke toch, gevoegd bij de 32,748 bunders heide op eene oppervlakte van 292,000 nog al van eenigen invloed moeten zijn. Eenigzins vreemd mag het schijnen, dat deze massa water onberekend bleef of minder opgemerkt wierd in dezelfde nota, waarbij men toch in de bijlage no. 6 een zoogenaamd, hoewel mij onbekend, „ tweede financieel arrondissement van Vriesland, bestaande uit de twee „ geregtelijke arrondissementen Sneek en Heerenveen" stellende tegenover het arrondissement Eindhoven, wel in computatie bragt de in die arrondissementen bestaande 3,377 bunders water.

Eenigen tijd heb ik mij ook gevraagd: waarom toch in de nota van die twee zoo verschillende arrondissementen één gemaakt, en zoo de vergelijking gesteld tusschen de bouwlanden van Sneek en Heerenveen, te zamen genomen tegen die van Eindhoven? Het waarom nu, Ed. Mog. Heeren! heb ik mij niet kunnen beantwoorden, omdat ik niet kan twijfelen aan de goede trouw der geëerde stellers: maar het volgende diene ter inlichting, hoe het geenszins hetzelfde resultaat oplevert, naar de stelling dier nota, of men Heerenveen afzonderlijk neme of wel met Sneek vereenigt.

De stelling is, zoo als ik zoo even zeide, „ het vruchtbare of onvruchtbare van den „ bodem doet zich kennen door de verhouding tusschen het bebouwde en onbebouwde." Heerenveen en Sneek nu vereenigende, verkrijgt men (de getallen naar de nota genomen) op 82,895 bunders hooi en weiland, en 12,858 bunders bouwland slechts (gelijk dit in de nota ook nog ruim 3,500 bunders te laag is gesteld) 26 466 bunders heide, dus een resultaat van 26 onbebouwd, tegen 95 bebouwd, en alzoo een bewijs „ dat dat bouwland niet is een schrale zandgrond." Maar het arrondissement Heerenveen, hetwelk nagenoeg even uitgestrekt zal zijn als het andere, in hetwelk, uitgezonderd 104 bunders, al die heide, en alzoo wel ten bedrage van 30 030 bunders, alsmede verre het grootste gedeelte van dat bouwland, gelegen is, afzonderlijk nemende, verkrijg ik, zonder evenwel mijne getallen van bouw- en weilanden als geheel juist te durven opgeven, op slechts 30,000 bunders hooi- en weiland en 10,000 bunders bouwland, 29,326 bunders heide, dus een resultaat van nagenoeg 30 onbebouwd tegen 40 bebouwd, en alzoo naar de stelling een bewijs, dat dit bouwland wel degelijk is een zeer schrale zandgrond; en vervalt dan daarmede de geheele reden van verwondering, hoe dit bouwland lager kon geschat zijn dan dat van Eindhoven.

Een resultaat zoo geheel anders dan het in de nota berekende, dat ik geloove, dat het U Ed. Mog. zal overtuigen van de noodzakelijkheid om zoodanige vergelijkingen niet dan met de grootste behoedzaamheid en na onderzoek aan te nemen.

Eveneens schijnt het mij meer te zijn eene kunstmatige, dan wel waarheid treffende tegenstelling, wanneer wij lezen, dat het *bouwland* in Noord-Braband in middelprijs 60 percent hooger is aangeslagen, dan dat in Overijssel, doch *wij* daarbij voegen, dat Noord-Braband heeft 84,000 bunders kleiland, voor verre het grootste gedeelte bouwland, waaronder van den meest vruchtbaren aard, waarop meekrap en andere der zwaarste vruchten geteeld worden, waarvan ik slechts bij voorbeeld zal noemen de polders Ossendrecht, Vosmaer, Dinteloord; dat Overijssel daartegen slechts heeft 15,000 bunders kleigrond, waarvan slechts ongeveer 3000 bunders bouwland, en dat dus al het overige, dus bijna *al het bouwland* van Overijssel, is zandgrond.

Of ook wanneer wij daar als bewijs van overschatting gemeld zien, dat de bouwlanden in het kanton 's Hertogenbosch in belastbare waarde 73 percent hooger aangeslagen zijn dan de gezamenlijke bouwlanden van Zuid-Holland, doch *wij* daarbij kunnen aanmerken, dat dat bouwland van het kanton 's Hertogenbosch slechts bestaat uit 56 bunders 70 roeden, eigenlijk grof warmoeseniersland, digt bij de stad van dien naam gelegen, hetwelk nog onder bouwland is gebragt, omdat het niet regt tuingrond kon-

de genoemd worden, en alzoo is geschat op *f* 53 : 12 per bunder. De allerhoogste middelprijs van bouwland in Noord-Braband, na die van 's Hertogenbosch, die namelijk van het vruchtbaar kanton Zevenbergen, is slechts *f* 37 : 56, en de middelprijs der bouwlanden van geheel dat gewest *f* 21 : 55, terwijl die van Zuid-Holland is bijna *f* 32 : 00. Eene geheel andere uitkomst waarlijk, dan die men naar zoodanige partieele opgaven zoude vermoeden.

Dezelve kunnen dan ook niets bewijzen, even weinig dan wanneer ik eene hoogere schatting van Vriesland boven Noord-Braband zoude willen aantoonen door de middelschatting, bij voorbeeld: van het weidland van het kanton Harlingen, ad *f* 76 : 80 per bunder te stellen, tegen over die van het kanton Zevenbergen op slechts *f* 36 : 10, van Waalwijk op slechts *f* 35 : 72, waarbij het eerste dan meer dan 100 percent hooger blijkt te zijn, dan de beide anderen, hoezeer alle drie evenzeer zijn vruchtbare klei-kantons: noch ook wanneer ik dat kanton Harlingen, stellende tegen over de middelprijzen der weidlanden in Noord-Braband ad *f* 22, dus een resultaat van het eerste aanwees, dat van die geheele provincie met 250 percent te boven gaande.

Dan mij thans van verdere wederlegging onthoudende, en nu dan overgaande tot datgeen, wat ik op dit oogenblik meer als het bepaald onderwerp onzer overwegingen beschouw, het daarstellen namelijk van eenige schikking in de verdeeling der grondlasten, verklaar ik hier openlijk, dat niets mij aangenamer zal zijn, dan dat deze in zoo vele opzigten onaangename en nadeelige twistzaak met onderling goedvinden van partijen, om het zoo eens te noemen, konde uit den weg geruimd worden, al ware het dan, *wat betreft de contingenten der provincien*, met eenige afwijking van de kadastrale uitkomsten.

Van den eenen kant toch blijf ik altijd, en bij steeds vorderend onderzoek zelfs meer en meer, overtuigd, dat de kadastrale schattingen overal naar gelijke regelen geschied zijn, overal vrij gelijke uitkomsten geven, en over iedere massa genomen, huurswaarden opleveren, gelijk staande met of weinig te boven of beneden gaande aan die huren, welke in het kadastraal tijdvak, de jaren 1816 — 1825 zijn genoten, waarop evenwel — doch ook dit werkt weder gelijkelijk — over het grootst gedeelte van ons land te weinig is afgetrokken wegens dijks- en polderlasten, onderhoud van gebouwen en dergelijken; en houde ik, bij het grondwettig regt van den eenen ingezeten om niet boven den andere in 's Rijks belastingen bezwaard te worden, eene *geheele* gelijkmaking der grondlasten naar de uitkomsten van het kadaster, voor regtvaardig; een wegens de al gedurig geringere opbrengst der producten steeds bezwaarlijker wordend uitstel daarin, voor onregt, en toenemende ontevredenheid wegens dat uitstel, voor gegrond.

Maar aan de andere zijde, wanneer ik in acht neem, hoe iedere verhooging van directe lasten, al is dezelve nog zoo regtvaardig, altijd moeijelijk wordt gedragen, hoe zoodanige vermeerdering in der daad drukkend wordt, wanneer de middelen om zelfs de oude lasten te bestrijden, minder toereikende worden; hoe dus daar de onvergenoegdheid, hoezeer dan ook ten onregte, toeneemt, bij verdere invoering van het kadaster, dan oordeel ik, dat het voor regering en ingezeten, die prijs stellen op rust en tevredenheid, pligt kan worden eenige opoffering te doen, om dezelve te bewaren.

Moest nu onze hooge regering, konde zij niet anders, in stede van beide partijen ontevreden te maken, eene keuze doen, en zich naar die keuze bepaaldelijk gedragen, en konde het dan wel niet twijfelachtig zijn of eene regtmatige ontevredenheid moet gelden boven die welke geen regt voor zich heeft, gelukkig acht ik haar, indien in zoodanig moeijlijken toestand door de ingezetenen blijken worden gegeven, aan de eene zijde, dat men van het hoogste regt wil afzien, aan de andere zijde, dat men zich het nieuw bezwaar zonder verdere klagten wil getroosten.

Doch mogt dan ook de regering deze stemming niet ongebruikt laten voorbijgaan. Bekend toch is het geworden — en terwijl Z. Exc. de minister van financien daarvan heeft gewag gemaakt, meen ik dat het mij geoorloofd moet zijn daarvan te spreken — hoe de staats-commissie tot de reclames ter zake het kadaster, bestaande uit ingezetenen van alle gewesten des Rijks, vertegenwoordigers van verschillende meeningen, met genoegzaam eenparige stemmen, daartoe is gekomen, om aan Z. M. voor te dragen, dat de gewesten, welke ten gevolge der gelijkmaking van grondlasten nog vermindering behoefden, die vermindering wel ten volle zouden genieten, doch die provincien, welke verdere verhooging zouden moeten ondergaan, daarvan bevrijd zouden blijven, en dat de hierdoor ontbrekende som, ten bedrage van vier ton, zoude worden afgeschreven van de hoofdsom der grondbelasting, welke dan zoude gebragt worden tot acht millioen.

Niet minder is het gebleken, hoe zoodanig plan van den eersten aanvang af, dat men deswege iets ontwaar wierd, bij een zeer groot getal leden van deze vergadering sterken bijval vond: en in deze zitting gekomen tot opzettelijke deliberatien ter zake de grondlasten, hebben wij uit de verbalen der sectien kunnen zien, hoe zelfs geheele afdeelingen, hoezeer zamengesteld uit de sterkste voorstanders, uit de hevigste bestrijders der kadastrale uitkomsten, geleid door zucht tot vrede en eensgezindheid, geheel overeenkwamen in den wensch, dat het de regering mogt behagen zich met het voorstel der kadastrale commissie te vereenigen, dienovereenkomstig eene verdeeling der grondlasten, *zoo voor dit jaar als voor het vervolg* voor te dragen, en alzoo eene beëindiging van dit allerverderfelijkst, en steeds hooger loopend geschil te helpen daarstellen.

Voor dat plan pleitede bovendien, dat de grondlast bij de tegenwoordige ongelukkige, en zoo lang wij het voorregt zullen hebben vrede te behouden, wel duurzame druk van den landbouw door lage prijzen van producten, in der daad te hoog is, en dat het niet te ontkennen is, dat onder de hoofdsom der grondlasten, door in der tijd gedane abusive opgaven en berekeningen, veel meer dan de af te nemen vier ton ten onregte is begrepen, en alzoo niemand zich over deze vermindering zoude kunnen beklagen: alle deze consideratien wierden uiteengezet, en vele van U Ed. Mog. zullen het met mij erkennen, in de verbalen der vierde afdeeling op de bondigste wijze bewezen.

Dan het mogt niet baten, tot ons leedwezen heeft de regering tot dus verre gemeend niet aan dat verlangen te mogen toegeven, niet van hare zijde tot eenige opoffering te kunnen overgaan, en is zij gebleven bij het ingegeven ontwerp, hetwelk hoezeer dan ook het gebrek hebbende van af te wijken van de kadastrale uitkomsten, tevens het gebrek heeft van het beoogde doel missende, aan geen der belangstellende partijen te behagen, nu alleen voor één jaar zal werken, alzoo geene de minste verademing in de bestaande ontevredenheid en onrust overal en niet verdere invoering van het kadaster zal geven, en in de gewesten Holland, Vriesland en Utrecht met regt zal doen klagen, dat zij alzoo belast worden met datgeen, wat de overige te weinig betalen.

Geene redenering over vermindering van opcenten, geene opgaven omtrent mindere belasting dan wel in vroegere jaren, welke wij van regeringswege nu kunnen verwachten, zal dit bezwaar in de minste mate kunnen veranderen: zoo lang de hoofdsom blijft *f* 8,400,000 is mij ook de laatst overblijvende opcent ten behoeve van het Rijk op de vaste goederen een onregt, eene uitzondering belasting op éëne soort van eigendommen, en dat wel op eene soort van eigendommen, hetwelk het meest en misschien alleen thans gedrukt is: geene verlaging tot acht millioen zal eene enkele der landprovincien brengen tot het montant der grondbelasting geheven in het ten deze, — zoo als zulks mede zoo juist in het laatste verbaal der vierde afdeeling is uiteengezet — alleen vergelijkelijk tijdperk vóór de omwenteling van 1795: niets zal ons kunnen terug geven die kostbare voorregten van deelneming aan regering en bestuur, welke destijds in sommige gewesten alleen uit het bezit van vaste goederen voortvloeiden: en geene zoodanige vermindering hoegenaamd, al bestond zij, zal Holland, Vriesland en Utrecht kunnen bewijzen, dat het te regte is, dat deze schikking zal plaats grijpen ten hunnen koste, en zij te regte betalen het door Noord-Braband, Gelderland, Overijssel, Groningen en Drenthe nog verschuldigde.

Al wat de drie eerstgemelde gewesten, naar mijn oordeel kunnen doen, en tot deze opoffering, dunkt mij, is de meerderheid derzelve, in de gegevene omstandigheden, gereed, is, dat wanneer zij gebragt zijn tot de laagte der kadastrale peraequatie, de overige slechts tot de helft der verhooging, zij steeds meer van hun kadastraal inkomen zullen moeten betalen, dan deze: maar dat men Holland bovendien weder oplegge ruim *f* 179,000, Vriesland ruim *f* 48,000, om dat anderen niet het naar der regerings eigene regelmaat verschuldigde betalen, dit is mij te onbillijk, dan dat ik mij daarmede zoude kunnen vereenigen.

Stellig zoude ik mij dan ook hebben moeten verklaren tegen eene, op dezen voet voorgestelde *duurzame* schikking; doch nu de woorden: *en vervolgens* uit het ontwerp zijn genomen, is het mij meer twijfelachtig wat ik moet doen.

Niets toch is van eene werking ook over volgende jaren in de wet gebleven, het kenmerk van eenige transactie heeft zij nu geheel verloren, en ik kan dezelve dan nu beschouwen als weder onder eene andere gedaante opleverende eene meerdere toenadering tot den omslag der grondlasten naar de uitkomsten van het kadaster, dus tot het door mij gewenschte en regtmatig geoordeelde. Ik zal dan den loop der discussien afwachten, voor mij hieromtrent te bepalen, doch dit is zeker, dat mogt ik voor de wet stemmen, ik zulks zal doen, betreurende dat de hooge regering niet heeft kunnen goedvinden, nu volgens het plan der staats commissie en den wensch van een zoo groot aantal in de questie belangstellende leden dezer vergadering, eens voor altijd een einde aan deze zaak te maken; en dezelve voorspellende, dat mogt de wet doorgaan, onze geschillen, ten deze, ja tweedragt, in een volgend jaar met vernieuwde kracht zich zullen openbaren. Mogt eindelijk de meerderheid van U Ed. Mog. zich met dat ontwerp van wet niet kunnen vereenigen, dan bid ik het geëerbiedigd Hoofd van den Staat, dat Hoogstdezelve onze te lang door overbelasting gedrukte gewesten door eenvoudige verdere toepassing van het kadaster of wel nog liever alleen door de gewenschte schikking te gemoet komt.

Redevoering uitgesproken in de Tweede Kamer der Staten-Generaal, op den 9 December 1834, bij gelegenheid van de discussie over de wet op de verdeeling der grondlasten over 1835, door den Heer Mr. T. S. TROMP.

EDEL MOGENDE HEEREN!

Onder alle de middelen ter bestrijding van de voor het jaar 1835 benoodigde uitgaven tot stuur van 's Lands zaken, is er voor zeker niet één, waaromtrent het algemeen gevoelen van de leden dezer Kamer zich minder met de denkbeelden der regering en het daarop gegronde voorstel van wet heeft kunnen vereenigen, dan dat der inkomsten en produkten van den moedergrond, of de grondbelasting. En echter behoorde er onder alle de belastingen geene te zijn, waaromtrent bij de wetgevende vergadering minder aanleiding tot verschil tusschen de afgevaardigden uit de verschillende provincien en het allerminst tusschen dezen gezamenlijk en de regering konde rijzen, dan juist deze grondbelasting. Immers het staat vast, het is door de wet gewaarborgd, *dat deze belasting door de bezitters van vaste goederen moet worden gedragen in evenredigheid der revenuen, welke zij daarvan trekken.*

De waardering nu dier inkomsten wierd wel zeer wijsselijk niet overgelaten aan de fluctuerende prijzen der huren of voortbrengselen, niet aan de onzekere opgaven van de belastingschuldigen en de afzonderlijke herzieningen en verificatien van 's Rijks beambten, maar aan eene algemeene, op dezelfde grondbeginselen, onder het onmiddelijk toezigt der regering werkende *expertise*, onderworpen. Deze geheel onpartijdige expertise is ten einde gebragt, en de uitkomsten over het geheel en van ieder onderdeel zijn bekend. Het gouvernement heeft, getrouw aan de voorschriften der wet, niet verzuimd bij iedere gedeeltelijke vordering van dit werk, de eigenaren zoowel met de geometrische als geologische bevinding bekend te maken, hunne aanmerkingen hieromtrent in te vragen, dezelven door de beambten te doen oplossen, of bij mislukking hiervan, aan hoogere beslissing te onderwerpen. Dit alles, ja nog meer is in het werk gesteld om eenen geëvenredigden grondslag voor deze belasting te erlangen, en na een meer dan twintigjarigen arbeid is het groote werk, na verschillende verificatien te hebben ondergaan, voltooid. Het Gouvernement heeft hierdoor eene schaal of grondslag ter verdeeling eener vooraf bepaalde hoofdsom van belasting erlangd, meer juist als zij omtrent eenige andere belasting bezit of wel immer zal verkrijgen: — een grondslag, welke de wet gebiedt, regt en billijkheid vorderen te volgen, tot zoolang het niet moge gebleken zijn, dat in het eene gedeelte van het Rijk andere beginselen van meting en schatting en verificatien van dien, zijn gevolgd dan in het andere.

In de zitting van gisteren Ed. Mog. Heeren! zijn er wel zeer uitgewerkte vertoogen gehouden, vooral door onze geëerde medeleden uit Noord-Braband, om de overtuiging te geven, dat het belastbaar inkomen der onbebouwde eigendommen in die provincie verre boven de gezette middenprijzen van de jaren 1816—1826, ware opgevoerd: en dat dezelve niet alleen wat de provincie Gelderland betreft, maar ook met die in Holland, Overijssel en Vriesland in geene evenredigheid staat. Gaarne stem ik toe, dat meestal de belastbare revenue van de ongebouwde eigendommen boven de ware revenue ook van die gunstige jaren is gesteld: ik geef allen lof den afgevaardigden dier provincie, wegens den ingespannen arbeid aan de, bij de processen-verbaal der 2de en 5de afdeeling gevoegde nota's en daartoe betrekkelijke tabellen, en aan de redekunstige behandeling der daarbij voorkomende stellingen; maar ik zoude gemakkelijk in staat zijn, zonder eenigen toegang tot de archieven der staats-commissie, het gewaagde en onnaauwkeurige van vele der daarbij aangenomene hypothesen, althans wat de provincie Vriesland betreft, aan te wijzen; doch ik ben het eens met den geëerden spreker uit de provincie Utrecht, onder wiens voorzitting en leiding ik het genoegen heb gehad voor het eerst deze en andere voordragten van wet mede te beoordeelen, *dat het waarlijk heden en te dezer plaatse de zaak niet is om over de meerdere of mindere naauwkeurigheid der kadastrale werkzaamheden over en weder zijn gevoelen op te geven.* Alleen acht ik mij verpligt met een enkel woord de overige leden dezer Vergadering te doen weten, waardoor en op welke wijze *een lid uit Vriesland* (van wien gesproken werd), *bij de behandeling van dit voorstel van wet in de afdeelingen, de overtuiging aan afgevaardigden uit de provincie Noord-Braband heeft willen geven, dat althans het kanton Heusden geen reden van klagte had over te hooge taxatie*; welk kanton echter meermalen in de overgelegde memorien in vergelijking wordt genomen, en uit hetwelk ook afzonderlijke petitien dienaangaande bij de Kamer zijn ingekomen. Het middel ter overtuiging Ed. Mog. Heeren! bestond hierin: door uit de jaarlijksche afrekeningen tusschen den Vrieschen eigenaar van niet geheel onaanzienlijke grondeigendommen in twee gemeenten van dat kanton, en deszelfs rentmeester, aan te wijzen, dat de belastbare inkomst *beneden* de werkelijk genotene na vollen aftrek der tienden, was gesteld, al nam men ook het gemiddelde van de niet voordeelige jaren tusschen 1820 en 1830; en dat er van een gemiddeld revenue over die jaren, ten beloope van *f* 960 per jaar, bij de volle toepassing der kadastrale uitkomsten, de belasting niet meer zoude bedragen dan *f* 134 : 56; hoedanige voordeelige verhouding tusschen werkelijke bruto-revenu en belasting ik in de provincie Vriesland nergens heb mogen ontdekken. Hierop wierd geantwoord, *en dit ook alleen:* „ dat toch aan de pachters van domeingoederen in die gemeenten *remissie* van een ge„ deelte der pacht in de laatste jaren was verleend." Doch wie heeft zich in de laatst verloopene jaren niet gedrongen gevoeld zijne pachten in te krimpen of een gedeelte van het verschuldigde kwijt te schelden? En toch, wat doet *dit* af ter bestrijding der verschillende verhoudingen door het *kadaster* daargesteld?

Na deze korte opheldering keer ik tot het onderwerp van beraadslaging terug.

Met nadruk zeide ik Ed. Mog. Heeren! dat het gouvernement naar mijn inzien, *uit kracht der wet* ware gebouden *de uitkomsten van het kadaster als eenige grondslag van de belasting in hoofd- en onderdeelen te volgen.*

Welligt is het aan mijne vrij langdurige betrekking in een stand, waar de *wet* tot het eenige rigtsnoer van het *regt* wordt gesteld, toe te schrijven, dat ik het niet heb kunnen goedkeuren, dat de regering bij de uitdrukkelijke bevestiging, dat in alle deelen des Rijks op gelijke wijze het kadastrale werk is ten uitvoer gebragt, zelve een ander beginsel bij de eerste toepassing heeft kunnen aannemen, dan zij wil gebieden, dat bij elke volgende ten uitvoer brenging, tot den eigenlijken belastingschuldigen toe, zal worden achtervolgd.

De spreuk is waar, en in het gemeene leven met omzigtigheid gebruikt, zeer te betrachten: *obsequium amicos, veritas odium parit;* maar zij mag bij het daarstellen van wetten evenmin als bij derzelver ten uitvoerlegging en toepassing tot beginsel worden aangenomen. Waar dit geschiedt is al te dikwerf de eerste schrede gedaan op het pad van onregt, en hierop, met welke goede bedoelingen ook, heeft zich de regering, hetzij met eerbied gezegd, naar mijn inzien bij de voorgedragen wet beginnen te begeven.

Zoo de regering al eene verdeeling of bepaling van het bedrag der grondlasten in elke provincie afzonderlijk verlangde, hetgeen mij nogtans niet noodzakelijk toeschijnt, dan had zij op zich zelve geenen anderen grondslag behooren te volgen, dan de resultaten, uit het kadastrale werk kenbaar. Voor de afwijking hiervan heb ik dan ook alleen een goeden grond kunnen vinden, in een voorstel van de dikwerf genoemde, door Z. M. aangestelde *Staats-Commissie.*

Deze commissie, hoofdzakelijk zamengesteld uit leden dezer Kamer van alle de verschillend gewesten, kon toch beter bij wijze van een minnelijk vergelijk, uit aanmerking van den treurigen toestand, waarin de landbouw door de buitengewoon lage prijzen der voortbrengselen, bij het dragen van zware lasten, verkeert en om de eensgezindheid zoo veel mogelijk te bevorderen, het gouvernement voorstellen, om de uitkomsten van het kadaster in die provincien, welke naar dezen wettigen maatstaf verhoogd moeten worden, voorloopig althans voor de helft toe te passen, en in de overbelaste provincien voor het geheel; en dat de hoofdsom der belasting naar de uitkomst hiervan wierde vastgesteld. En hierin heeft dan ook, gelijk thans buiten twijfel is, het voorstel der Staats-Commissie nagenoeg bestaan.

Ware nu dit voorstel bij de voorgedragen wet zulver overgenomen geworden, dan schijnt het bijna zeker te zijn, dat eene groote meerderheid zich met dezelve zou hebben vereenigd. (Ofschoon dan ook bij dat voorstel de overbelaste provincien niet deelden in de tegemoetkoming aan andere provincien toegekend, zoo vonden deze toch hunne bevrediging hierin, dat zij, sedert zoo vele jaren boven anderen belast, met hunne herhaalde en dringende klagten hier over, steeds verwezen tot het tijdstip, waarop de kadastrale uitkomsten zouden zijn opgemaakt, dat zij nu dan toch eindelijk zouden beginnen, niet meer te betalen, dan zij dienovereenkomstig schuldig waren.) Maar het gouvernement heeft niet kunnen goedvinden, dit voorstel gaaf over te nemen, maar heeft er eene nadere repartitie bijgevoegd, waardoor al het aannemelijke der voordragt is weggenomen, en alle verband verbroken. De tegemoetkoming immers voor die provincien, welke bij de kadastrale toepassing verhoogd moeten worden, wordt hierdoor nagenoeg voor de helft weggenomen, en de quota's der overbelaste provincien vele duizende guldens boven den vollen aanslag verhoogd. Dat hierdoor het verband en alle evenredigheid geheel wierd verbroken zal te sterker uitkomen Ed. Mog. Heeren! wanneer men bedenkt dat in de provincie Vriesland, en zoo ik vermeen ook in die van Holland, een aanzienlijk getal gemeenten gevonden wordt, wier aanslag in de belasting door de toepassing van het kadaster aanmerkelijk moet worden verhoogd.

Deze gemeenten verkeeren dus werkelijk in denzelfden toestand, als alle andere in de overige provincien gelegen, waar de belasting door de toepassing van het kadaster ook moet worden verhoogd: en zij zouden, bij aldien de quota's gemeente-wijze wierden bepaald, dezelfde aanspraak op te gemoetkoming hebben, als deze laatsten; en evenwel zullen zij, naar het onderhavig voorstel van wet, niet alleen hunne volle verhoogde belasting (ik spreek natuurlijk altijd van de principale som) betalen, maar deze zal nog aanzienlijk vermeerderd worden, om andere met hen gelijkstaande gemeenten te helpen ontlasten.

De bedenking Ed. Mog. Heeren! omtrent den moedeloozen toestand, waarin de

landman en grondbezitter sedert eenige jaren verkeert, en tot wiens opbeuring bijna dagelijks de meest dringende en gegronde verzoekschriften bij deze kamer worden ingediend; de bedenking, hoe deze stand sedert de afscheuring van het grootste gedeelte van dit rijk door belastingen gedrukt is geworden boven allen, die hunne inkomsten uit andere bronnen putten, en die werkelijk door de finantiele operatien, welke er hebben plaats gehad, eer voor- dan nadeel uit die droevige gebeurtenis hebben getrokken; deze bedenkingen alleen Ed. Mog. Heeren, schenen wel genoegzaam, om de op de raming te kort schietende vier tonnen gouds elders te zoeken.

De voorgedragene wet kan dus mijne goedkeurende stem niet wegdragen, en ik zal hierom Z. M. eerbiedigliik verzoeken het voorstel in nadere overweging te nemen.

Vergadering van het Departement Leeuwarden der Maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen*, op Woensdag den 24 December 1834, des avonds 6½ uur. — Spreker de Heer B. H. LULOFS, Hoogleeraar te Groningen. *Namens het Bestuur*,
R. D. SMEDING, *Secretaris*

TOONEEL-BERIGT.

Op Zaturdag den 27 dezer, in den Schouwburg alhier, de 4de en op een na de laatste voorstelling door den Heer NIEMECZEK, van *Acrobatische Exercitien en Pantomimes*; beginnende met: DE TWEE GEORGETTES, OF DE DORPS-INTRIGUE, Boersche Pantomime in één bedrijf. — Voorts GROOTE ACROBATISCHE EXERCITIEN DOOR DE GEHEELE TROEP, die besloten zullen worden met de opklimming op twee gelijkstandige Koorden, door den Heer *Niemeczek* en *zijn Zoon* en Mej. *Dubreau*, op dezelfde wijze als zulks in het Kamp heeft plaats gehad, te midden van Bengaalsche Vlammen. — Tot Slot: DE AVONTUURLIJKE NACHT OF DE BELAGCHELIJKE ENGELSCHMAN, Boertige Pantomime in twee bedrijven, met zigtbare veranderingen en gedaante-verwisselingen. Zullende eindigen MET BENGAALSCHE VLAMMEN; alles breeder bij Biljetten.

De Heer NIEMECZEK zal niets onbeproefd laten, om aan deze vertooning al den luister bij te zetten, dien hem zijn kunsttalent aan de hand geeft, en hoopt dat Leeuwardens Kunstminnend Publiek hem in zijne pogingen wel zal willen ondersteunen.

*** Getrouwd:
Strobos, L. S. WELT, *van Strobos*, en
den 18 December 1834. T. G. MEIJER, *van Oost. Nijkerk.*

*** Heden is bevallen van eene DOCHTER T. SIKKAMA, Echtgenoot van
Marrum, den 9 December 1834. I. B. DE BOER.

*** Te Harlingen verloste den 12 December 1834 voorspoedig van eene DOCHTER, CORNELIA LEDEBOER, geliefde Echtgenoot van
DOUWE JANS ZEILMAKER.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eenen welgeschapen ZOON, D. K. ZOETINGA, geliefde Huisvrouw van Æ. VAN EIJCK,
Oosterzee, den 13 December 1834. *Ontvanger.*
Deze dient tot communicatie aan Vrienden en Bekenden.

*** Heden avond omstreeks 5 ure, beviel mijne geliefde Vrouw, P. J. SIJPKENS, door Gods goedheid van eenen ZOON. L. A. OFFERHAUS.
Oosterwierum, den 16 December 1834.

*** Heden beviel van eene DOCHTER, S. L. VAN ALBADA, Echtgenoot van
L. Vrouwen Parochie, P. ZUBLI,
den 18 December 1834. *Rijks-Ontvanger.*

*** Heden morgen verloste van eene DOCHTER, IMKE RIENSTRA, geliefde Huisvrouw van A. S. VAN NAPJUS.
Sneek, den 17 December 1834.

HEEG, den 17 December 1834. Heden morgen ten 5 ure, verloste door Gods goedheid, mijne geliefde Echtgenoot, IJ. J. WIJMA, van eenen ZOON.
A. A. VISSER, Jz.

*** Heden verloste van eene DOCHTER, M. KIJLSTRA, Echtgenoot van
Holwerd, den 17 December 1834. W. FEENSTRA.

*** Heden verloste mijne Echtgenoot van een MEISJE.
Leeuwarden, den 19 December 1834. H. FEDDEMA.

VROUWEN-PAROCHIE, den 20 December 1834. Heden beviel voorspoedig van een MEISJE, P. D. TANJA, Vrouw van W. KUIJPERS, *Notaris.*

*** Mijne geliefde Huisvrouw, A. G. BRUNNER, verloste heden door Gods goedheid, gelukkig van eenen ZOON. T. IJ. GATSONIDES.
Rinsumageest, den 20 December 1834.

*** Heden overleed in den hoogen ouderdom van 101 jaren en ruim 10 maanden, onze waarde Moeder TRIJNTJE WOBBES, weduwe van JOUKE BARELTS, zij behield tot op het laatste oogenblik hare ligchamelijke en verstandelijke vermogens op eene bijzondere wijze, was dagelijks werkzaam met spinnen en hierdoor en door de Godsdienst die haar bezielde, vergenoegd en vrolijk.
Lippenhuizen, POPKJE JOUKES,
den 3 December 1834. Weduwe J. U. VEENLAND.

*** Ons dierbaar eenig Dochtertje, MARGARETHA DINGENA, is heden avond ten 7½ ure, onverwachts, na twee dagen lijden, aan beginselen der roodvonk, in den ouderdom van 8 jaren en 2 weken, van ons weggenomen.

Die haar niet kenden, kunnen de grootheid van ons verlies niet beseffen; wij treuren echter niet als die geene hope hebben. M. A. JENTINK, *Predikant.*
Harlingen, den 11 December 1834. E. JENTINK, Geb. VAN HENGEL.

*** Heden overleed ten mijnen huize, na eene ongesteldheid van eenige weken, mijne waarde Nicht, LUCRETIA JOHANNA BISSCHOP, in den ouderdom van bijna 48 jaren. H. BISSCHOP.
Amsterdam, den 12 December 1834.

*** Heden morgen ongeveer ten 6 ure, trof mij de gevoeligste slag mijns levens, daar het den almagtigen God van leven en dood behaagde, van mij en mijne Kinderen en Behuwdkinderen, tot onze bittere droefheid, weg te rukken, mijn waarde Echtgenoot, MEINDERT THEUNIS WINIA, in den ouderdom van bijkans 55 jaren, van welken wij ruim 29 jaren in eenen genoegelijken Echt hebben mogen doorbrengen, eene hevige zinkingziekte, bezetting op de borst en bijkomende waterzucht, maakten een einde van zijn, voor ons zoo dierbaar leven. Diep bedroefd geven wij daarvan kennis, wij wenschen echter met stille gelatenheid in den wil des Allerhoogsten te berusten, wiens doen is enkel majesteit en heerlijkheid. Strekkende deze tot bekendmaking aan verdere Vrienden en Bekenden. AKKE FOEKES WINIA,
Tzum, Wed. M. T. WINIA.
den 13 December 1834. *Mede uit naam van Kinderen en Behuwdkinderen.*

*** Heden overleed, na eene langdurige sukkeling, in den ouderdom van ruim 21 jaren, mijn geliefde Zoon, IJBE. Met mijne zeven Kinderen, Behuwddochter en haar, aan wie hij zijn levenslot gehoopt had te verbinden, betreur ik zijn smartelijk gemis. GERRIT JANS FEENSTRA.
Leeuwarden, den 14 December 1834.
Strekkende deze tot algemeene kennisgeving aan Vrienden en Bekenden, zoo binnen als buiten deze stad.

*** Heden is tot mijne bittere droefheid, zeer onverwacht overleden, mijn geliefde Echtgenoot, DJURRE DURKS DUURSMA, Houtkooper en Kalkbrander alhier, in den ouderdom van ruim 33 jaren, mij nalatende 5 onmondige Kinderen.

Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene kennisgeving, als bijzondere aan te nemen. Ik beveel mij in de bescherming van God en de voortdurende begunstiging mijner betrekkingen. T. K. PEL,
Dragten, den 14 December 1834. Wed. D. D. DUURSMA.

*** Tot onze diepe droefheid overleed heden namiddag, ruim drie uren, onze waarde Vader en Behuwdvader, de Heer HENDRIK ALBERTS MANEVELD, Oud-Assessor van de Grietenij Wijmbritseradeel, in den ouderdom van 71 jaren en circa 3 maanden, na eene korte ongesteldheid (en wel eene bezetting op de borst en bijkomende koortsen).

Dankbaar voor het voorregt, hem zoo lang te hebben behouden, trachten wij met gelatenheid in den wil des Heeren te berusten, wiens doen Majesteit en Heerlijkheid is.
Workum, A. H. MANEVELD.
den 14 December 1834. *Namens mijne Zuster en behuwd Broeders.*
Strekkende deze tot kennisgeving aan vrienden en bekenden buiten de stad.

*** Tot onze droefheid overleed heden morgen ons eenigst Dochtertje GEERTJE, in den ouderdom van bijna 3 jaren. H. WIJBRANDI,
Leeuwarden, A. WIJBRANDI,
den 16 December 1834. geboren SCHOONLINGEN.

LEEUWARDEN, den 19 December 1834. Heden overleed alhier, in den ouderdom van ruim een en twintig jaren, Jonkvrouwe TÆTSKE VAN BOELENS, diep betreurd door hare Ouders, Naastbestaanden en verdere geliefde Betrekkingen.

*** Heden overleed, na eene ziekte van weinige weken, tot onze diepe droefheid, onze hartelijk geliefde tweede Dochter, EELKJE, in den jeugdigen ouderdom van circa zestien jaren. T. B. PLANTENGA.
Leeuwarden, P. PLANTENGA,
den 19 December 1834. Geb. WALLER.

*** Na eene langdurige ongesteldheid, overleed heden nacht, ten mijnen huize, mijne waarde Zuster, PETRONELLA G. ALBANI, in den ouderdom van ruim zestig jaren. MARIA G. ALBANI,
Franeker, den 19 December 1834. Wed. A. ENNEMA.
Familie, Vrienden en Bekenden, gelieven deze voor bekendmaking aan te nemen.

De Prijs der BOTER te Leeuwarden, den 19 December 1834, ƒ 29 : 50.
De In- en Uitlandsche ROGGE en TARWE was dienzelfden dag: Rogge ƒ 145 : 50 het Last. — Tarwe ƒ 6 : 03 de Mudde.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, DEN 20 DECEMBER 1834.

NEDERLANDEN.			Gebl.
Werkel. Schuld..... 2½ pct.	53 13/16	53⅞	53⅞
Dito dito.......... 5 »	99¾	99 13/16	99¾
Uitgestelde Schuld ...	1 3/16		
Kansbiljetten van dito. ƒ	23¾		
Amort. Sijndicaat... 4½ pct.	92¼	92 5/16	92¼
Dito dito .... 3½ »	75⅛	75¼	75¼
Schatkistbiljetten.... 6 »			
Oorlogs Lasten ..... 5 »			
Leening 1831 ...... 6 »			
Handel-Maatsch. ... 4½ »	102¾		
FRANKRIJK.			
Ins. Grb. p. 22 Junij 3 pct	78		
ENGELAND.			
Ins. Grb. p. 13 Mei 3 pct.			
SPANJE.			
Perp.R. Emissie Am. 5 pct.	43 1/16	43¾	43⅛
Dito dito à ƒ 1000 . 3 »	26 5/16	26⅜	26⅛
Cert.Osy&C. en Leg. 4 »			
Uitgest. 3 pct. Schuld	14⅜	14⅜	14¼
Cortes Bons te Lond. 5 »	40⅛	40¼	40⅛
Engelsche Uitgestelde.			
NAPELS.			
Certific. bij *L. & B.* 5 pct.			
Dito bij *Falconn.&C.* 5 »			
Leen. te L. bij Roths. 5 »	97		

RUSLAND.		Gebl.
Obl. *H.*1798 en 1816 5 pct.	103	103¼
Obl. *Hope* 1828 en 29 5 »	103⅛	103¾
Cert. dito 1831 en 33 5 »	98⅛	
Obl. te Londen... 5 »		
Cert. te Hamburg.. 5 »		
Inschrijving in Assig. 6 »	67½	
Certificaten van dito 6 »	67⅞	
POLEN.		
Aand. met Lot. fl. 100.	122½	
PRUISSEN.		
Aand. met Lot. R. 50 ƒ	108	
Neg. Londen 1830 4 pct.		
OOSTENRIJK.		
Aand. met Lot. ƒ 100 ƒ		
Dito dito ƒ 250. 4 pct. -		
Metalliek .... 5 pct.		
Dito te Lond. gen. 5 »		
Dito .... 2½ »		
W.-Bank bij *Goll&C* 5 »		
Dito .... 4 »		
Cert. Stadsb. bij dito 2½ »		
Ween. Bank-Actien 3 ƒ		
Nieuwe Ween. Aand. -		
DENEMARKEN.		
Negot. te Londen. 3 pct.		

Brazil. van 100 £ 78⅛, ¼. — Columb. 2de leening van 100 £ 21¼. — Cortes van 510 £ 40⅛, ¼, 3/16; Coup. 25⅛, ⅜, ¼. — Don Carlos 10.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD SLOTEN, gedenken in bijwezen van den Stedelijken Raad, op Maandag den 29 December 1834, des namiddags om twee uren, op het Raadhuis dier Stad, publiek te verpachten:

1. De TOL, liggende op de Doorvaart door de Lange Brug, buiten de Oosterpoort te Sloten.
2. De Binnen- of Doorvarende TOL.
3. De Wijckeler POORT en BRUG.
4. De Doorrijdende TOL.
5. De STADS VISSCHERIJ.
6. De SCHANZEN, DIJKEN en verdere aan de Stad behoorende MIDDELEN; en zulks voor den tijd van twee aaneenvolgende jaren van de perceelen onder 1 en 3 voorkomende, en de overige perceelen voor een jaar, ingaande met den 1 Januarij 1835. Waarvan de Conditien vier dagen voor de verpachting te vernemen zijn aan de Secretarie dier Stad.

Sloten, *Burgemeester en Wethouders voornoemd*,
den 9 December 1834. IJ. H. TROMP.
Ter ordonnantie van dezelven,
O. RUARDI.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN HENNAARDERADEEL, convoceren bij deze de Hervormde Floreenpligtigen van den dorpe Wommels, om te compareren in de Dorpskerk te Wommels, op *Maandag den 29 December 1834, des voormiddags ten elf ure*, ten einde om aan te hooren een voorstel tot ruiling van Landen, behoorende aan de Kerkvoogdij, tegen Landen behoorende aan Jonkheer *I. F. van Eijsinga*; en om in gevalle van goedkeuring, de Kerkvoogden te autoriseren en volmagt te verleenen tot de bevordering van alles wat tot deze ruiling zal worden vereischt.
Wommels, *Grietman en Assessoren voornoemd*,
den 16 December 1834. I. F. VAN EIJSINGA, *Vt.*
Ter ordonnantie van dezelven,
W. K. HOEKSTRA, *Secretaris.*

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN HENNAARDERADEEL, convoceren bij deze de Hervormde Floreenpligtigen van den dorpe Hennaard, om te compareren in de Dorpskerk te Hennaard, op *Dingsdag den 30 December 1834, des voormiddags ten elf ure*, ten einde te aanhooren en te besluiten over een voorstel hetwelk alsdan zal gedaan worden, om de Kerkvoogden voor zoo verre noodig, te autoriseren tot de vervolging in regten, ter bekoming van gelden aan de Kerkvoogdij toekomende en verschuldigd door *Geertje Paulus*, Weduwe *Pieter Hijltjes Siersma*, en zulks met zoodanige volmagt als dan geoordeeld zal worden te behooren.
Wommels, *Grietman en Assessoren voornoemd*,
den 16 December 1834. I. F. VAN EIJSINGA, *Vt.*
Ter ordonnantie van dezelven,
W. K. HOEKSTRA, *Secretaris.*

DE GRIETMAN VAN SMALLINGERLAND, roept, ten verzoeke van de Kerkvoogden, bij deze op de Hervormde Floreenpligtigen in de onderstaande Dorpen dezer Grietenij, om te compareren op de hierna gemelden tijd en plaatsen, ten einde alsdan op te nemen en na welbevinding te sluiten, de Rekeningen der Kerkvoogden over 1833, vast te stellen de Begrootingen voor 1835, Kerkvoogden te benoemen in plaats van de op 1e Januarij 1835 aftredenden, mitsgaders te delibereren en te besluiten over te doene Voorstellen; te weten:

Te *Dragten*,.... op Maandag den 29 December e. k., des morgens ten 11 ure, in het Grietenijhuis.
» *Opeinde*,..... op denzelfden dag, des morgens ten 9 ure, ten huize van den Heer *I. Douma.*
» *Nijega*,...... op denzelfden dag, des morgens ten 11 ure, in de Kerk.
» *Oudega*,...... op denzelfden dag, des namiddags ten 2 ure, in de Kerk.
» *Boornbergum*, op Dingsdag den 30 December, des morgens ten 11 ure, in de Kerk.
» *Kortehemmen*, op denzelfden dag, des morgens ten 9 ure, in de Kerk.

De Grietman voornoemd,
Dragten, M. P. D. VAN HARINXMA THOE SLOOTEN.
den 19 December 1834. *Van wege Zijn Edel Achtbare*,
F. S. REIDING, *Secretaris.*

DE GRIETMAN VAN FRANEKERADEEL, roept door deze op de Hervormde Floreenpligtigen van het dorp Midlum en het Klooster Ludingakerk, om op Maandag den 29 December 1834, des voormiddags ten 10 ure, te compareren in de Kerk van genoemden Dorpe, om de Kerkerekening over de Dienst van 1833 op te nemen en na welbevinding te sluiten, en de Begrooting voor 1835 te arresteren.
De Grietman voornoemd,
J. M. v. BEIJMA THOE KINGMA.
Ter ordonnantie van denzelven,
S. WIJBENGA.

MR. J. J. WIERSMA, Notaris te Sneek, als daartoe benoemd door de Regtbank van eersten aanleg, zitting houdende aldaar, zal, ten overstaan van den Heer Vrederegter van het kanton Sneek, publiek bij verhooggelden, presenteren te verkoopen: Eene voortreffelijke ZATHE en LANDEN, met derzelver uitmuntende HUIZINGE en SCHURE, benevens eenen WATERMOLEN cum annexis, staande en gelegen onder den dorpe IJpecolsga, *Arbeid en Moeite* genaamd, groot in het geheel ter naam en faam 30 bunder en ruim 86 v. roede, alle beste Greidlanden, thans bij *Rienk Pieters Piersma* en *Vrouw*, als huurders in gebruik, voor ƒ 1092 in het jaar; Sint Petri en den 12 Mei 1835 vrij te aanvaarden; en zulks in zes perceelen; waarop bij de provisionele toewijzing geboden is als volgt:

1. Huis en Schuur en 14 bunder 70 v. roede Land, per 36½ v. roede	ƒ	205 : 50
2. Een stuk Greidland van 1 bunder en ruim 46 v. roede, als voren	-	195 : 00
3. Een stuk Dito van 4 bunder en ruim 40 v. roede, ad idem.....	-	180 : 00
4. Een stuk Dito van 5 bunder en ruim 14 v. roede, als boven ...	-	183 : 50
5. Een stuk van 2 bunder en ruim 20 v. roede, als voren	-	131 : 00
6. Een stuk Dito van 2 bunder en ruim 93 v. roede, ad idem.....	-	110 : 50
En staande alzoo in het geheel op.................	-	15399 : 00

Wie gading maken, komen op Zaturdag den 27 December 1834, des namiddags ten twee ure, ten huize van den Kastelein *Jan Tjeerds Nolles*, te Woudsend, bij de finale toewijzing, en koopen op Conditien alsdan voor te lezen, en welke inmiddels te vernemen zijn ten Kantore van den Notaris voornoemd.

BIJ BESLOTEN BRIEFJES TE HUUR, voor den tijd van drie jaar, aanvangende Petri en Mei 1835: Eene zeer vruchtbare ZATHE en LANDEN cum annexis, onder den dorpe Nijland, thans groot 14 bunder en 70 v. roede. Greidland, bij *Sijbren Foppes van Retel* in huur. De Conditien zijn te vernemen bij SJOERD HOTZES RUSTICUS, te Nijland, en den Notaris Mr. J. J. WIERSMA, te Sneek, bij welke laatste de briefjes vóór of op den 6 Januarij 1835 *franco* moeten worden ingezonden.

De Notaris J. C. KUTSCH, te Leeuwarden, zal, op Zaturdag den 27 December 1834 finaal, des namiddags ten 3 ure, bij *Albert Sijbrens Roorda*, Kastelein buiten de Vrouwenpoort bij deze Stad, verkoopen:

Eene HUIZINGE en florisante GROFSMEDERIJ, no. 245, met ERF en verder aanbehooren, staande en gelegen op de Letje onder Hallum, aan de Vaart en Rijdweg, verhuurd aan de Weduwe *Theunis Piers Ringma*; den 12 Mei 1835 te aanvaarden; waarop geboden is *f* 1435.

De helft van den Koopschat kan onder het geveilde verblijven.

De Notaris J. C. KUTSCH, te Leeuwarden, zal op tijd en plaats voormeld, finaal verkoopen:

De geregte een tweede gedeelte van een bunder 43 v. roede 00 v. el uitmuntend GREIDLAND, gelegen aan de Zwette nabij de Tjessinga Weg onder het behoor der stad Leeuwarden, bekend bij het Kadaster sectie D, no. 2; Petri 1835 te aanvaarden; waarop geboden is *f* 471.

Mr. J. HANEKUIJK, Notaris te Harlingen, zal, op Woensdag den 24 December 1834, des avonds ten 7 ure precies, in het Heeren Logement aldaar, ten overstaan van het Vredegeregt van het kanton Harlingen, bij verhooggeld, finaal verkoopen:

1. Eene uitmuntende en modern betimmerde HUIZINGE en TUIN cum annexis, op de Noorderhaven te Harlingen, in wijk A, no. 31, door wijlen den Heer *Sicco Popta*, als eigenaar bewoond geweest.
2. Eene HUIZINGE en ERF c. a. aldaar, in wijk A, no. 30, door den Heer *J. L. Ledeboer*, als huurder bewoond geweest.
3. Eene uitmuntende STALLING en WAGENHUIS c. a. aldaar, in wijk A, no. 83, achter de voorschreven perceelen.
4. Eene HUIZINGE en ERF c. a., op de Zuiderhaven aldaar, in wijk E, no. 79.

De 3 eerste perceelen vrij, en het laatste perceel bezwaard met een jaar huur, op den 12 Mei 1835 te aanvaarden; breeder volgens Biljetten.

Mr. W. J. HEMSING, Notaris te Balk, zal publiek, bij verhooggeld, veilen en verkoopen, ten huize van *Johannes Annes Schaafsma*, in de Zon, te Balk, op den 31 December 1834, des avonds ten 8 ure:

1. Eene HUIZINGE en ERF, waarin vele jaren eene Grutterij met succes is gedreven, staande en gelegen te Balk, en aldaar gekwoteerd met no. 59; staande op den *zeer geringen prijs* van *f* 1555. — Onder dit perceel kan de som van *duizend gulden*, tegen eene rente van vijf percent in het jaar blijven staan.
2. Een stukje WEIDLAND, groot 49 v. roede 94 v. el, gelegen te Ruigahuizen.

De Conditien zijn ten Kantore van gemelden Notaris te vernemen.

Mr. W. J. HEMSING, Notaris te Balk, zal, op Woensdag den 31 December 1834, des namiddags ten vier ure, ten huize van *Johannes Annes Schaafsma*, in de Zon te Balk, bij verhooggelden, finaal verkoopen:

Eene uitmuntende, zeer vruchtbare en welgelegene ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE, SCHUUR, HIEMINGE en HORNLEGER, staande en gelegen te Harich, de Huizinge aldaar gekwoteerd met no. 40; en zulks in 10 perceelen, breeder bij Biljetten omschreven.

De Conditien zijn intusschen ten Kantore van gemelden Notaris te vernemen.

Mr. L. J. HUBER, Notaris te Sneek, gedenkt, op Dingsdagen den 6 en 20 Januarij 1835, des namiddags ten 2 ure precies, ten huize van den Heer *Vogelsang*, in de Stad Munster, te Sneek, publiek bij strijk- en verhooggelden te verkoopen:

1. 2 Bunder 20 v. roede 46 v. el uitmuntend GREIDLAND, te Sminia-hem onder Sneek gelegen, thans bij *Pieter Jans Bleeker* in gebruik.
2. 91 v. Roede 85 v. el 91 v. palm DITO, bij Sminia-hem aldaar gelegen, als voren in gebruik; St. Petri 1835 te aanvaarden.

Ten overstaan van het Vredegeregt kanton Sneek.

3. Een stuk GREIDLAND, groot 2 bunder 20 v. roede 46 v. el, onder Oudega, grietenij Wijmbritseradeel gelegen.
4. Een stuk DITO, daaraan liggende, groot 2 bunder 57 v. roede 20 v. el en 54 v. palm, beide bij *Douwe Jans Boschma* als medeeigenaar in gebruik, tot St. Petri 1835.
5. 1/8 GEDEELTEN of 5 bunder 51 v. roede en 15 v. el, met AANDEEL in de HUIZINGE, SCHURE en annexen, over hoog en laag in eene puik beste Zathe en Landen, sampt Hovinge, Boomen, Plantagie en Watermolen cum annexis, staande en gelegen op Rimswerd onder Wolzum, groot in het geheel naar naam en faam 29 bunder en ruim 39 v. roede, bij *Jan Sipes Wiersma* als medeeigenaar en huurder in gebruik, en aan hem verhuurd tot St. Petri en den 12 Mei 1838.

En voorts op Donderdagen den 8 en 22 Januarij 1835, ten voormelden ure, bij *Taeke Sjoerds Hiemstra*, in het Hof van Holland, te Bolsward, ten overstaan van het Vredegeregt kanton Bolsward:

1. Een stuk uitmuntend GREIDLAND, groot 1 bunder 65 v. roede, ter naam en faam liggende aan de Zuidzijde van den Jongedijk, onder Engwerd, bij *P. T. Kuipers* en *J. S. Nota* in huur.
2. Een stuk DITO, groot 1 bunder 10 v. roede 23 v. el, mede aldaar gelegen, en bij dezelfden in gebruik.
3. Een stuk DITO, groot 3 bunder 67 v. roede 43 v. el, in Anna Polder, mede aldaar, bij *Joh. Menzinga* in gebruik.
4. Een stuk DITO, groot 1 bunder 83 v. roede 71 v. el, aldaar gelegen, bij denzelve in huur. Sint Petri 1835 vrij te aanvaarden.

De Conditien te vernemen en Biljetten te bekomen ten Kantore van den Notaris HUBER, te Sneek, en ten huize van den Heer C. J. JORRITSMA, aldaar.

Mr. C. L. van BEIJMA thoe KINGMA, Advocaat en Secretaris van Haskerland, wonende te Joure, gedenkt, op Dingsdag den 6 Januarij 1835, des *namiddags ten drie ure*, ten overstaan van een Notaris, publiek, bij strijk- en verhooggeld, voor den tijd van drie of meer aaneenvolgende jaren, te verhuren:

Eene welbeklante, neringrijke en goedbetimmerde HERBERG, STALLING cum annexis, genaamd *het Wapen van Haskerland*, staande en gelegen te Oudehaske, ten Zuiden aan den Rijdweg van de Joure naar Heerenveen, en ten Noorden aan het water genaamd de Overspitting; thans bewoond en in huur bij de Wed. *H. van Zandbergen*, doch op den 12 Mei 1835 vrij te aanvaarden.

Wie gading maakt, kome op tijd en in de Herberg voorschreven om te huren op aldaar voor te lezen en inmiddels bij den Verhuurder in kwaliteit te vernemen Voorwaarden.

De Notaris T. S. van der LEIJ, residerende te Langweer, daartoe benoemd door de Regtbank van eersten aanleg, zitting houdende te Sneek, zal, ten overstaan van den Heere Vrederegter in het kanton Lemmer, op Vrijdagen den 8 en 22 Januarij 1835, bij de provisionele en finale toewijzing, te kens des namiddags ten twee ure, ten huize van *Wierd Ruurds Wierdsma*, Kastelein bij de Sloterbrug onder Nijega, publiek bij strijk- en verhooggelden, presenteren te verkoopen:

Eene uitmuntende, vruchtbare en welgelegene ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE en SCHURE, HORNLEGER, BOOMEN en PLANTAGIE cum annexis, staande en gelegen onder Sintnicolaasga, gekwoteerd no. 42, groot volgens kadastrale meting drie en veertig bunder negentien vierkante roede en vier en zeventig vierkante el, zoo Weid-, Hooi- als Bouwland, thans in huur bij *Harmen Jelles Bosma* en Vrouwe, als medeeigeneren in gebruik; Sint Petri en den 12 Mei 1835 en de Bouwlanden na het rijpen der vrucht in 1835 te aanvaarden; en zulks in perceelen, als breeder bij Biljetten te omschrijven; terwijl de Voorwaarden van deze Verkoop ten Kantore van genoemden Notaris ter lezing liggen.

Uit de hand te koop.

Eene HUIZINGE en ruime HOVINGE, staande en gelegen te Oosterend, aldaar gekwoteerd met no 4, door den eigenaar *Thomas G. Edwins* bewoond, zeer geschikt aan het Water en aan de Reed, op den 12 Mei 1835 te aanvaarden.

Wie gadinge maken komen bij den eigenaar voornoemd, voor den Januarij 1835.

Een VEERSCHIP uit de hand te koop.

Varende van *Sloten* op *Sneek*, *de Joure* en *Balk* et vice versa, als wel tweemaal naar Sneek; voorzien van een goeden Inventaris, zoo als voorkomen behoort om in de beurt te varen, en voorzien van een goed geapprobeerd Lamus (?) Te bevragen bij P. H. SANNES, te Sloten.

Uit de hand te koop of te huur:

Een HUIS, staande op een der beste standen te Sneek, geschikt tot alle affaires, voorzien van een ruim Voorhuis, 2 Beneden- en 2 Bovenkamers, Zolder, Keuken, Bleek, Put en Regenwatersbak; op den 12 Mei 1835 te aanvaarden. Te bevragen met franco brieven bij F. HOLTKAMP, Boekdrukker en Boekverkooper te Sneek.

Bij BESLOTEN BRIEFJES TE HUUR: Eene ZATHE en LANDEN te Weidum, groot p. m. e. f 16 bunder 35 v. roede, Greidland, thans bij de Weduwe *Loijinga* en anderen in huur, Petri en Mei 1835 te aanvaarden. Conditien te vernemen en de briefjes vóór of op den 23 Januarij 1835 in te leveren bij G. PATER, in de Groote Kerkstraat, lett. F., no. 263, te Leeuwarden.

Te HUUR, den 12 Mei aanstaande te aanvaarden: Eene HUIZINGE met aanbehooren, staande bij den Ossekop te Leeuwarden, thans door den Heer *Salverda* bewoond, te bevragen op de Turfmarkt, letter B, no. 46, bij den Heer I. NAUTA ANDREÆ.

Bij beslotene briefjes te huur,

Voor den tijd van vijf aaneenvolgende jaren, ingaande Sint Petri en twaalf Mei 1835:

Eene vruchtbare ZATHE en LANDEN, staande en gelegen te en onder de stad IJlst, groot naar naam en faam negentien bunder en ruim 84 v. roede, Greidland, thans door *Hilbrand Rintjes Boschma*, *cum uxore* bewoond en gebruikt.

De Conditien van verhuring liggen van nu af dagelijks ter inzage, ten huize van den tegenwoordigen Huurder en van UILTJE EEKMA, in het Wapen van Wijmbritseradeel te Sneek; terwijl de briefjes vóór of op den 8 Januarij 1835, kunnen worden ingeleverd aan H. S. TJALSMA, op het Kleinzand te Sneek.

Verhuring bij besloten briefjes,

Van eene ZATHE en LANDEN, no. 221, staande en gelegen op de Mieden onder Holwerd, thans bij *Jan Willems Beintema* in gebruik, groot ruim dertien bunder, alle Greidlanden. Condities te vernemen bij *BAUKJE TIETES OLIVIER*, Boerin onder Waaxens, alwaar de Briefjes voor of op den 10 Januarij 1835, kunnen worden ingezonden.

Te HUUR op den 12 Mei 1835: Een roijale INTREK, voorzien van 5 Kamers, Keuken, Kelder, Regenwatersbak met Pomp, ruimen Linnenzolder en verdere gerijfelijkheden, staande op het aangenaamste en florissantste der stad Leeuwarden. Te bevragen ten Kantore dezer Courant.

De ondergeteekende Notaris, bij vonnis der Regtbank van eersten aanleg van het arrondissement Sneek, dd. 12 November 1834 behoorlijk geregistreerd, benoemd zijnde tot Curator in de gerepudieerde Nalatenschap van *LEVIJ MOZES VAN DER HOEK*, in leven Slager en Veebandelaar te Bolsward, noodigt al diegenen uit welke iets van voorzeide Nalatenschap te pretenderen hebben, om daarvan (voor zoo verre zulks niet reeds door hun is gedaan) behoorlijk specifieke opgave te doen ten zijnen Kantore binnen Bolsward, vóór den 31 December 1834. N. MEIJER.

Al diegenen welke vermeenen geregtigd te zijn tot de Nalatenschap van *ANTJE JORKES OTTINGA*, in leven zonder beroep, gewoond hebbende te Wons, en aldaar op den 2 November 1834 ab intestato overleden, Dochter van wijlen *Jorke Martens* en *Grietje Rommerts*, in der tijd Echtelieden, Huislieden te Cornwerd, worden verzocht schriftelijke opgave te doen van hunne namen, beroepen, woonplaatsen en graad van bloedverwantschap, zoo aan de vaderlijke als moederlijke zijde, vóór den 31 December 1834, ten Kantore van den Notaris N. MEIJER, te Bolsward.

Al degenen, welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den Boedel van wijlen den Heer *HENDRIK ALBERTS MANEVELD*, gewoond hebbende te Workum, en aldaar overleden op den 14 December ll., gelieven zich voor den 15 Januarij 1835, met vrachtvrije brieven te adresseren aan J. H. VAN WETZINGA, Olieslager te Workum. Zullende op geene na dien tijd ingeleverde pretentien acht geslagen worden.

L E E S   H I E R.

Bij J. H. J. LEHMANN, Debitant in de Koninklijke Nederlandsche Loterij, bij de Brol te Leeuwarden, alwaar in de afgeloopene 163ste Loterij gevallen is, een *gedeelte der prijzen van f* 100,000, en van 2500, gelijk mede andere prijzen van *f* 1000, *f* 400, *f* 200, enz.; zijn weder voor de aanstaande 164ste Loterij, waarvan de *eerste* klasse begint te trekken, op Maandag den 19 Januarij aanstaande, te bekomen, Heele en Gedeelten van Loten, in Huur, Koop en voor alle klassen, tot Prijs-Courant. — Bij bovengemelde wordt mede Groot Kontraboek gehouden.

L E T   W E L.

J. L. LAGRO, van *Groningen*, berigt door deze aan zijne geëerde begunstigers, zoo wel binnen als buiten deze Stad, dat hij met zijn Magazijn alsnog is uitgepakt op de Vleeschmarkt, letter F, no 9, alhier, en wederom heeft ontvangen een fraai assortiment SPIEGELS en SCHILDERIJEN zoo wel met mahoniehouten als echt vergulden lijsten in alle grootte, en een groot assortiment GALANTERIEN uit de voornaamste Kanalen, welke hij tot de volgende prijzen verkoopt, als: Tafel-Lampen compleet *f* 5, *f* 6, *f* 7, *f* 8, dito grootere soort met koperwerken en nieuwmodische ballons *f* 9, *f* 10, tweepijps Winkel-Lampen verlakt *f* 5, Kantoor-Lampen geschikt voor Scholen *f* 6 : 50, Gang-Lampen met kettings *f* 9, dito gebronsd *f* 12, Koperen Schoorsteen-Lampen *f* 6, dito blikken *f* 2 : 25, koperen Blakers 80 cent, met Snuiter en Domper *f* 1 : 80, verlakte Kandelaars *f* 1 : 20 het paar, dito tinnen *f* 1 : 80, Chineesch en met landschappen *f* 2 : 25, Presenteertrompjes het paar *f* 1, dito Chineesch *f* 1 : 80, Tabakspot en Komfoor *f* 1 : 80, dito Chineesch en met landschap *f* 2 : 40, koperen Komfoortjes *f* 1 : 50, kleine Presenteerblaadjes 25 à 30 cent, dito met fijne randen 60 cent, Chineesch en met landschap *f* 1, groote Schenkbladen *f* 1 tot *f* 1 : 50, dito Chineesch en met landschap van *f* 2 tot *f* 6, met alle figuren *f* 1 : 60, Chineesch Vaas-Theestellen en met landschap *f* 8, gladde zwarte Theeserviesjes *f* 1 : 90, het dozijn wit Porselein *f* 4 : 80, een compleet Servies met gouden randen *f* 12, Devieskop en Schotel 55 cent, dito met rozen 60 cent, geslepen Wijnglazen 25 cent, dito Likeur 20 cent, Bier- en Punschglazen 8 cent, dito geslepen 10 cent, Jeneverglazen in alle grootte en modellen van 6 tot 10 cent, witte Karaffen van 15 tot 30 cent, massief gedraaid mahoniehouten Theestoofjes *f* 1 : 60, gladhouten met albasten steentjes 90 cent, Tabak- en Theekistjess met opgelegd gebloemd mahoniehout *f* 1 : 10, dito met paarl d'amour ingelegd *f* 2, Lepelkistjes van 90 cent tot *f* 1 : 80, Pendulekastjes *f* 1 : 10, dito grootste soort *f* 2 : 50, Naaikistjes met kussentjes 90 cent tot *f* 1 : 50, beste Eau de Cologne *f* 2 de kist, fijn verlakte Tabaksdoozen *f* 1 : 10, Tafelmessen met bruine hechten 90 cent het dozijn, dito met fijn gelakkeerde hechten *f* 1 : 20, geklonken baleinen hechten *f* 3; een compleet stel Balansmessen met ivoren hechten groot 50 stuks à 60 gulden, Bloemvazen *f* 6 : 50 het paar, Likeurkelders met vier verguld en flesschjes en glazen *f* 4 : 50, dito met 6 fleschen *f* 6, nieuwmodische Ballon *f* 1 : 80, ordinaire van *f* 1 : 10 tot *f* 2 : 10, zware Lampglazen 12½ cent, voor ½ jaar Nachtpitjes 6 cent het doosje, dito op kurken 20 cent; Kousjes het dozijn 8 en 10 cent, Waskoord het rolletje 20 cent, fijne Lampschaaren 30 cents. En verder een aantal kleinigheden en veel meer andere Goederen, welke tot veel verminderde prijzen zijn te bekomen. — Hij houdt zich in de gunst zijner geëerde Begunstigers ten vriendelijksten gerecommandeerd, terwijl hij alle pogingen zal bewerkstelligen, om een ieder zoo civiel als mogelijk te bedienen, waardoor hij ook wenscht de volkomene goedkeuring te mogen wegdragen.

Een ongehuwde WAGENMAKERSKNECHT, zijn werk grondig verstaande, kan dadelijk of op Mei 1835, vast werk bekomen bij *G. J. ANKERMAN*, te Nieuwehorne. *Brieven franco.*

Wie vermist VIER LEDIGE OXHOOFDEN, kan dezelve onder aantooning van eigendom terug bekomen bij *J. VAN LINGEN*, in het Nieuw Blaauwhuis te Leeuwarden.

Wie een SCHAAP vermist, kan hetzelve tegen bewijs van eigendom en betaling der kosten terug bekomen bij *J. K. WIERSMA*, te Huins.

*** Jaarboekje voor de Catholijken IN VRIESLAND.

Voor het jaar 1835. Tweede Jaargang.

(Kerkelijk goedgekeurd).

Is van de Pers gekomen bij *L. Schierbeek*, te Leeuwarden. Alsmede de 9de Jaargang van

I. VRIESCH JAARBOEKJE voor 1835 . . . . à 25 cents.
II. ZAK-ALMANAK voor 1835, in *Koker* . . . . à 30 —

Voorts de gewone Almanakken met ROODE LETTER, in pergament. à 10 en 6 —

Bovenstaande Jaarboekjes en Almanakken worden niet in commissie verzonden.

L. Schierbeek, beveelt zijne DRUKKERIJ en KANTOORWINKEL bij deze vriendelijk aan in de attentie van H. H. Bestuurderen van onderscheidene Administratien, Gestichten, enz., enz.; kunnende men van eene goede en civiele behandeling verzekerd zijn.

Bij BROESE & COMP., te *Breda*, is van de Pers gekomen en bij hunne Correspondenten verkrijgbaar gesteld: HANDBOEK der ALGEMEENE GESCHIEDENIS, door Mr. *G. DORNSEIFFEN*. NIEUWE GESCHIEDENIS, behandeld tot den jare 1832. *Vijfde deel, tweede of laatste Stuk*, *f* 5 : 25.

*** De Graauwe Man, door HENDRIK STILLING.

Van dit Werk is heden het eerste Stukje van de pers gekomen, bij J. C. SEPP EN ZOON, Boekhandelaars te Amsterdam, en alom verzonden; prijs 60 cents. Van de andere Werken van dezen geachten Schrijver, zijn nog eenige weinige exemplaren te bekomen. Nog hebben gemelde Boekhandelaars verzonden: *Reis in de Binnenlanden van Afrika door* ROBERT ADAMS, met eene Kaart van Afrika; prijs *f* 3 : 25.

GOUD- EN ZILVERLOTERIJ.

De ondergeteekende berigt door deze, dat de GOUD- EN ZILVERLOTERIJ te Bolsward, zal plaats hebben op Maandag den 29 December 1834, des morgens ten 9 ure, in het Hof van Holland aldaar. B. EERDMANS.

LOTEN zijn nog te bekomen bij P. DE VRIES, Pz., bij het Stadshuis te Leeuwarden.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ, LETTER K, No. 176.